

Täysistunto

Keskiviikko 28.2.2024 klo 13.59—16.00

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 10/2024 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa se tuttu 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä läpi, sitten asia keskeytetään ja se siirtyy muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.16 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavasta vakuutuksesta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamisesta annetun direktiivin 2009/103/EY muuttamisesta.

Liikennevakuutus on lakisääteinen vahinkovakuutus. Sen tarkoituksena on taata kattava vakuutusturva vahinkoa kärsineille tilanteissa, joissa esine- tai henkilövahinkoja syntyy moottoriajoneuvon liikenteessä käyttämisestä. Meillä Suomessa tämä vakuutus on verrattain varsin laaja, nimittäin suomalaisen liikennevakuutuksen erityispiirteenä on se, että liikennevakuutuksesta korvataan ajoneuvon käytöstä muille aiheutuvien henkilö- ja esinevahinkojen lisäksi vahingon aiheuttaneen ajoneuvon kuljettajan henkilövahinko.

Esityksessä ehdotetaan liikennevakuutuslain soveltamisalan tarkennusta direktiivin ajoneuvon käytön määritelmää vastaavasti. Liikennevakuutuslain ajoneuvon määritelmää muutettaisiin siten, että jatkossa hitaat tai kevyet ajoneuvot eivät kuuluisi ajoneuvon määritelmän piiriin. Muutoksen mukaisesti vakuutettavaksi tulisivat ajoneuvot, jotka painavat yli 25 kiloa tai joiden nopeus ylittää 25 kilometriä tunnissa riippumatta niiden käyttövoimasta. Lisäksi jatkossa ajoneuvo olisi painosta riippumatta sellainen sähköpotkulauta, joka elinkeinotoiminnassa vuokrataan yleisön saataville henkilöiden kuljettamista varten. Lisäksi toisesta Eta-maasta tuotavan ajoneuvon vakuuttamisvelvollisuutta tarkennettaisiin direktiivin säännöksiä vastaavasti. Esityksen mukaisesti liikennevakuutuksen vahinkohistoriatieto olisi jatkossa annettava yhdenmukaisella vakuutus- ja vahinkohistoriatodistuslomakkeella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2024 vp

Liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännökset vahingon korvaamisesta vakuutusyhtiön joutuessa maksukyvyttömäksi. Suomessa asuvan vahinkoa kärsineen korvausvaatimuksen esittämistä helpotettaisiin siten, että hän voisi esittää korvausvaatimuksen Liikennevakuutuskeskukselle, jos korvausvastuussa oleva vakuutusyhtiö on maksukyvytön. Liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännökset määräajoista, joiden kuluessa Liikennevakuutuskeskuksen on käsiteltävä korvausvaatimus, sekä keskuksen tehtävistä ja tiedonsaannista sen toimiessa maksukyvyttömyyselimenä. Myös liikennevakuutuslain yhteistakuujärjestelmää koskevia säännöksiä muutettaisiin siltä osin kuin se on välttämätöntä direktiivin täytäntöönpanemiseksi.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan paitsi direktiivistä johtuvia muutoksia myös eräitä kansallisista lähtökohdista tehtäviä muutoksia liikennevakuutuslakiin. Keskeinen tällainen muutos on se, että esityksessä varmistetaan vuokrattavien sähköpotkulautojen kuljettajien sekä kolmansien osapuolten vakuutusturva ehdottamalla, että vakuutettavaksi tulisivat kaikki elinkeinonharjoittajien vuokraamat sähköpotkulaudat — siis ne sähköpotkulaudat, joita näemme tuolla katukuvassa. Tällä muutoksella vuokrattavien sähköpotkulautojen onnettomuuksien aiheuttamien sairaanhoitokustannuksien vastuuta siirrettäisiin jaettavaksi yhteiskunnalta osittain myös sähköpotkulautoja vuokraaville elinkeinonharjoittajille.

Hallitus piti tärkeänä varmistaa, että direktiivistä tulevat nopeus- ja painorajoitukset ajoneuvon vakuuttamisvelvollisuudessa eivät loisi vääransuuntaisia kannusteita ajoneuvojen turvaominaisuuksien kehittämisessä. Esimerkiksi sellaista tilannetta, jossa sähköpotkulautojen turvaominaisuuksista tingittäisiin vakuuttamisvelvollisuuden välttämiseksi, emme halunneet syntyvän. Siksi hallitus etsi ja myös löysi ratkaisut, joiden myötä tässä tapauksessa muun muassa painorajoihin kytkeytyvä vakuuttamisvelvollisuus ei johtaisi sähköpotkulautojen turvallisuutta lisäävien ominaisuuksien karsimiseen ja liikenneturvallisuuden heikentymiseen. Painosta riippumattomalla vakuuttamisvelvollisuudella haluttiin varmistaa, että esimerkiksi vuokrattavan sähköpotkulaudan paino ei enää olisi määrittävä tekijä vakuuttamisvelvollisuudelle. Lisäksi haluttiin varmistaa kilpailuneutraali vakuuttaminen, jolloin eripainoiset vuokrattavat sähköpotkulaudat ovat samassa asemassa. Muutos toisi turvaa myös kolmansille osapuolille, joille korvattaisiin sähköpotkulaudan käyttämisestä kolmansille osapuolille aiheutuneet vahingot täysimääräisesti. Lisäksi kansallisista tarpeista johtuen liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan kaivamisesta aiheutuneiden omaisuusvahinkojen korvattavuutta rajoitettaisiin siten, että tällaiset vahingot eivät enää tulisi korvattavaksi liikennevakuutuksesta.

Moottoriurheilun osalta lisättäisiin säännös, jonka mukaan kilpailuun tai lajiharjoitteluun osallistuneelle ajoneuvon kuljettajalle itselleen aiheutuneita henkilövahinkoja ei korvattaisi kyseisen ajoneuvon vakuutuksesta. Lisäksi liikennevakuutuslain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että liikennevakuutuslain kilpailuja koskenut eristetyin alueen raja poistettaisiin. Muutos vahvistaa kolmansien osapuolten asemaa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2024. Näillä muutoksilla kokonaisuudessaan otetaan askel eteenpäin liikennevakuutuslain selkeyttämisessä ja modernisoinnissa ja sen tuomisessa nykypäivään tilanteeseen, jossa liikkumistavat ovat monipuolistuneet ja esimerkiksi sähköistyneet. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Ja sitten edustaja Kinna-ri, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2024 vp

15.21 Teemu Kinnari kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos esittelevälle ministerille hyvästä lakiesityksestä. Otan tähän tehtyyn esitykseen moottoripyöräurheilunäkökulman.

Tehty esitys vastaa moottoripyöräurheilun lajiryhmien toiveita. Järjestöt ovat tuoneet esiin halukkuuttaan muutokseen jo ennen nykyisen esityksen valmistelua. Erityisenä syyinä on moottoripyöräurheilun osalta vakuutusten hinta sekä sekava käytäntö ja epäselvyys tulkinnallisesti lajin vakuutusturvasta. Harrastajilla tällä hetkellä johtuen tästä epäselvyydestä on oltava sekä harrastusvakuutus että pakollinen liikennevakuutus, ja nyt tehtävällä esityksellä tämä tulkinnallinen epäselvyys olisi poistumassa.

Vuoden 2017 alusta voimaan astuneen liikennevakuutuslain uudistukset ja vuonna 2021 käynnistetty liikennevakuutusdirektiivin kansalliseen sääntelyyn liittyvän lain uudistustyö eivät tuoneet moottoripyöräurheilun kannalta välttämättömiä kriittisiä uudistuksia selvittämään moottoripyöräurheilun kannalta vaikeaa ja epäselvää liikennevakuutuskäytäntöä. Alan järjestöt pyrkivätkin aktiivisesti vaikuttamaan niin, että vuonna 2017 lainvalmistelun kuin myös vuonna 2021 alkaneen lain uudistustyön osalta oltaisiin saatu selvyttä eristettyyn alueeseen ja liikennevakuuttamisvelvoitteeseen liittyvien ongelmien selvittämiseksi. Tämä ongelma on koskenut koko harrastaja- ja kilpailijakuntaa nuorisourheilusta aina kansainvälisellä huipulla kilpaileviin huippu-urheilijoihin asti. Asian ratkaiseminen on ollut kriittinen tekijä niin suomalaisen moottoripyöräurheilun, moottoripyöräkaupan kuin moottoripyöräurheilun nuorisotoiminnan ja sen tulevaisuuden kannalta.

Arvoisa rouva puhemies! Lajijärjestöt pyrkivät ajamaan eteenpäin liikennevakuutuksen kuluttajapaikkasuojan liittyvää uudistusta, ja esitys eteni jo kaikkien työhön osallistuneiden tahojen yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön muistion kuulemiskierrokselle keväällä 2023. Kierroksen jälkeen ministeriön työryhmä kuitenkin päätti olla esittämättä yhteisesti sovittuja uudistuksia ja palasi kokonaisuudessaan vanhaan lakitekstiin. Ministeriö perusteli tällöin tätä sillä, että lausuntokierroksen palaute oli pääasiassa esitystä vastaan, vaikka tosiasiassa ongelman kanssa tekemisissä olevat merkittävät lausunnonantajat olivat esityksen puolesta ja vastustajat olivat lähinnä yksityishenkilöitä. Nyt tämä uudistus on menossa oikeaan suuntaan.

Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset moottoriurheilijat ovat pitäneet Suomen mainetta yllä maailmanmestaruuksien saavutusten myötä jo pitkän aikaa. Moottoripyöräurheilu on myös hiljalleen saavuttanut sellaisen kustannustason, että nuoret pystyvät harrastamaan sitä lähes samanlaisella kustannustasolla kuin jääkiekkoa. Ja kunhan tämä epäselvä tilanne saadaan ratkaistua tämän esityksen myötä, tällä todellakin kohtuullistetaan vakuutuskäytäntöjä ja edistetään myös nuorisourheilun jatkuvuutta. Esitys on hyvä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

15.25 Pinja Perholehto sd: Kiitos, rouva puhemies! Ja kiitos ministerille esittelystä. Oikeastaan halusin vain kommentoida näin nuorisolaisena ja sähköpotkulautojen satunnaisena käyttäjänä, että mielestäni on oikein hyvä, että tässä otetaan ensiaskelia myös mikroluokituksen osalta sähköpotkulautojen sääntelyyn, ja siitä tietenkin LVM:n puolelle on tämä varsinainen sääntelypaketti vielä erikseen tulossa.

Mutta kyllähän se suuri yhteiskunnallinen haaste ikään kuin taloudellisesta näkökulmasta on ollut, että kun liikennevakuutuslaissa ei aiemmin ole ollut mukana näitä sähköpotkulautoja, niin ikään ei ole ollut myöskään vastaavaa taloudellista insentiiviä näille yrityksil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2024 vp

le kehittää lautojen turvallisuutta. Ja mielestäni tässä nyt käsittelyssä olevassa esityksessä ratkotaan sitä oikein hyvin, tasapainoisesti sillä tavalla, että se koskee sekä yli että alle 25-kiloisia lautoja. Se oli nimenomaan sellainen pelko, mikä itsellä oli, se, ettei säädellä kuitenkaan liian tarkasti tätä painorajaa niin, että sitten lähdetäisiin keventämään lautoja, jotta siitä saadaan taloudellista hyötyä.

Eli kiitos ministerille, ja toivottavasti tästä päästään hyvin eteenpäin myös kohti sitä LVM:n pakettia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

15.26 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy lämpimästi kiittää edustajakollega Perholehtoa äskeisistä huomioista liittyen tähän lainsäädäntöesitykseen, jonka ministeri myöskin esitteli ansiokkaasti.

Käsittelyssä on siis tosiaan hallituksen esitykset laeiksi liikennevakuutuslaista, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta. Tämä hallituksen esityshän perustuu sosiaali- ja terveysministeriön viime kaudella tekemään valmisteluun vuonna 21 tehdystä direktiivimuutoksesta moottoriajoneuvojen vakuuttamisesta johtuen.

Lakiesityksessä ylipäätään keskusteluttavin muutos lienee siis vuokrattavien sähköpotkulautojen laajentaminen liikennevakuutuksen piiriin, mikä rajaa samalla normaalia vakuutusturvaa. Tähän lakimuutokseen liittyen kuulemistilaisuudessa on kiinnitetty erityistä huomiota kuluttajien asemaan, koska lainmuutoksen jälkeen liikennevakuuttamisessa tulisi markkinoille uusi vakuutusmuoto, jossa vuokratun sähköpotkulaudan kuljettajan vakuutusturva ei ole yhtä laaja kuin muiden ajoneuvojen vahingoissa.

Kesäisessä katukuvassa uutena ongelmanahan meillä on ollut erityisesti huolimattomasti hylätyt sähköpotkulaadat, lainvastainen ajokäytös sekä erityisesti humalassa kaatumisesta tai törmäämisestä johtuvat päävammat johtuen potkulautojen huolimattomasta käytöstä.

Lainsäädäntöä ylipäätään tulisi kehittää huomioiden jo nykyisen lainsäädännön puitteissa oleva kaupunkien toimivalta sekä yhteistyö potkulautojen sekä -pyörien vuokrausyritystoimintaa harjoittavien yritysten kanssa. Uuden lainsäädännön tulee olla oikeasuhtaista, kuluttajan oikeudet turvaavaa sekä ennen kaikkea liikenneturvallisuutta ja kokonaisturvallisuutta [Puhemies koputtaa] edistävää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

15.28 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Jo hallitusohjelmaneuvoittelussa otettiin kantaa sähköpotkulautailuun, ja siellä muun muassa päätettiin, että luodaan mikroliikkumista, muun muassa sähköpotkulautoja, ohjaava lainsäädäntö, ja mielestäni tämä kuuluu selkeästi siihen pakettiin. Selvää on, että lisääkin toimia tulee sitten muista ministeriöistä, mutta tämä kaikkienensa on hyvä alku.

Vuokrattaville sähköpotkulaudoille on todellakin tulossa pakollinen liikennevakuutus, ja mielestäni tämä uudistus selkeyttää sitä, mitkä sähköiset liikkumisvälineet tulee nyt sitten jatkossa vakuuttaa. Kuluttajalle tietenkin tämä lisää turvallisuutta, kun entistä isompi osa liikkumista on liikennevakuutuksen piirissä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2024 vp

Liikennevakuutus siis korvaa liikenteessä tapahtuneet henkilövahingot sekä ajoneuvon omistajalle että toiselle osapuolelle. Toiselle osapuolelle vakuutus korvaa myös omaisuusvahingot. Tämä on, arvoisa puhemies, äärimmäisen hyvä askel, ja mielestäni tämmöistä lainsäädäntöä kannattaakin tehdä tässä tilanteessa, kun sähköpotkulautailu kaikkienensa on ollut viime vuosina hieman tämmöinen villi länsi, joten toivotan tälle valiokuntakäsittelyssä menestystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Grahn-Laasonen.

15.30 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Kiitos, arvoisa puhemies! Edustajille kiitokset hyvistä puheenvuoroista ja tuesta tälle lakiesitykselle.

Jos aloitan edustaja Kinnarin puheenvuorosta, niin todellakin tämä esitys vie tilannetta oikeaan suuntaan moottoriurheilulähtökohdista, ja se on alan toivoma suunta, eli korjataan se epäselvä tilanne, joka nyt on vallinnut. Tämä on mielestäni selkeyttävä. Ymmärsin, että silloin lausuntopalautevaiheessa oli tullut myös toisenlaista palautetta, mutta alan viesti on ollut hyvin selkeä, se, että alan kehityksen kannalta sen vakuutusturvan kokonaisuuden selkiyttäminen on toivottua, ja on näin ollen tästä muutoksesta hyvin samaa mieltä kuin edustaja Kinnari asiantuntevassa puheenvuorossaan täällä.

Edustaja Perholehto nosti esiin tämän mikroliikkumisen sääntelypaketin laajempuna kokonaisuutena. Se on tosiaan LVM-sektorin vastuulla ja etenemässä sieltä, mutta tämä on tärkeä palanen sitä. Tämä kieltämättä oli haastava tilanne, koska jos tämä olisi edennyt siinä muodossa, joka tuonne minulle ministeriöön tuli perinnöksi työryhmältä ja edelliseltä hallitukselta, niin se olisi voinut johtaa tilanteeseen, että se olisi tuonut meille ensi kesänä näitä alle 25-kiloisia, kevyempiä ja samalla turvattomampia, lautoja katukuvaan. Se ei voinut olla millään tavalla lainsäätäjän tavoite, että meillä olisi turvattomampia, heiveröisempiä lautoja ilman vakuutussuojaa katukuvassa, ja näin ollen tähän lähdettiin etsimään ratkaisua. Kieltämättä sitä ei ollut aivan helppo löytää, ja tämäkin muotoilu, joka nyt aikaansaatiin, jossa näiden vuokrattavien sähköpotkulautojen osalta liikennevakuutus on suppeampi kuin liikennevakuutus muilla ajoneuvoilla, on mielestäni sellainen kompromissitie, joka tuo nämä vuokrattavat sähköpotkulaudat myös tämän vakuutussuojan piiriin ja vastuuttaa myös nämä vuokraavat elinkeinonharjoittajat näistä vahingoista.

Toivon, että tässä mikroliikkumisen sääntelypaketissa voidaan sitten ratkoa seuraavia vaiheita tästä mikroliikkumisen sääntelystä niin, että lautojen turvallisuutta päästään vahvistamaan, ja niin, että niihin haittoihin ja ongelmiin ja myös laajoihin vammoihin, mitä sähköpotkulaudoista tulee, pystytään tehokkaasti puuttumaan. Mutta tällä esityksellä päästään eteenpäin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitos ministerille ja kiitos keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.